

12.

JEDNA CRKVA U MNOŠTVU CRKAVA

evangelizacija (grč. *euangelion* – radosna, dobra vijest; lat. *evangelisatio* – naviještanje), pojam koji obuhvaća više-struku crkvenu djelatnost. U ranom kršćanstvu i tijekom povijesti evangelizacija je označavala navještaj Radosne vijesti onima koji još nisu bili kršćani. Evangelizacija danas označava svaki navještaj Radosne vijesti, i onima koji još nikada nisu čuli za Isusa Krista, kao i onima koji su već kršćeni.

Evangelizacijsko djelovanje najveća je i najsvetija dužnost Crkve. Evangelizirati za Crkvu znači unijeti Radosnu vijest u svaku ljudsku sredinu, kulturu i svako ljudsko srce. Navještaj evanđelja »ide za tim da istovremeno obrati osobnu i kolektivnu svijest ljudi, njihovo djelovanje, život i njihove stvarne životne sredine« (EN, 18), da sva mjerila ljudskog prosuđivanja (vrjednote, interesi, misaona kretanja i životni obrasci) budu prožeti Božjom riječi i njegovim naumom spasenja (usp. EN, 19), jer »Bog hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine« (1 Tim 2,4).

Otvorena svim narodima i kulturama

Temeljna biblijska polazišta koja govore o univerzalnom poslanju Crkve odnose se na nalog uskrslog Krista: »Podite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju« (Mk 16,15); »Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas« (Iv 20,21). Okolnosti svijeta kroz povijest uvelike

»Crkva je sveopće vjersko društvo, koje se rasprostire cijelom zemljom i koje će trajati do konca svijeta. Crkva je duhovna domovina u koju Bog zove sve duše bez razlike. Budući da je cilj toga društva duhovan, vječan, vrhunaravan, to je Crkva daleko uzvišenije društvo nego obitelj, domovina, stalež i čovječanstvo. Nju moramo ljubiti više nego ijedno drugo društvo.«

Ivan Merz

su se mijenjale, neki narodi su nastajali, mnogi propadali, ali Kristove riječi su uvijek aktualne i ostaju kao trajan poziv na djelovanje. U njima Crkva uvijek iznova očitava Isusovu evanđeosku poruku, koju je dužna ugrađivati u izazove svoga vremena.

Evanđelizacijsko poslanje Crkve od prvoga njezinog trenutka usmjereno je tako da se izrazi u svakoj kulturi, kako bi se oblikovao jedinstveni Božji narod. Ono se stoljećima ostvaruje naviještanjem otajstva Boga koji se objavio po Isusu Kristu u Duhu Svetomu, Boga koji je u svome Sinu tako ljubio svijet te je sve ljude pozvao na vječni život. Od prvoga svog rođendana Crkva širi svoja obzorja, ukorjenjuje se u **različite kulture i na svim jezicima naviješta** veličanstvena djela Božja, istu vjeru i isto **evanđelje**. Tako s vremenom kršćani slave Boga na svim jezicima. Različiti narodi izražavaju jednu vjeru na vlastite načine: vlastitim obredima, disciplinjskim uredbama, posebnim oblicima duhovnosti i umjetničkog stvaralaštva.

Crkva nadilazi zemljopisne granice i označava zajednicu raširenu po cijelome svijetu. Snagom univerzalnosti Crkva sabire u jedno sve nacionalne, jezične, rasne i civilizacijske razlike. Crkva je, za razliku od nekih današnjih drugih udruženja i svjetonazora, od svojih početaka »globalni subjekt« – ili, kako joj samo ime kaže, Crkva je katolička, tj. sveopća, ona koja komunicira u svim »jezicima«, ali u jednom Duhu.

Crkva je po svojoj naravi **misijjska**, tj. poslana je svim narodima koji još ne poznaju i ne vjeruju u Krista, u vidu ostvarenja Kristove zapovijedi i svoje temeljne evanđelizacijske zadaće.

»Mnogi svećenici, redovnici i redovnice, iz svih krajeva svijeta, brojni laici pa čak i cijele obitelji napuštaju svoje zemlje, svoje mjesne zajednice i odlaze u ostale Crkve da svjedoče i naviještaju Kristovo ime, u kojem čovječanstvo nalazi spasenje. (...) Zahvaljujući njihovu djelovanju navještaj evanđelja se pretvara također u pomoć bližnjemu, pravdnost prema najsiromašnijima, mogućnost pružanja izobrazbe u najudaljenijim selima, liječničku pomoć u dalekim krajevima, oslobađanje od bijede, vraćanje prava obespravljenima, potporu razvoju naroda, prevladavanje etničkih podjela, poštivanje prema životu u svim životnim dobima.«

Benedikt XVI.

Vladimir Blažanović,
Čudesni ribolov

Crkva je katolička (sveopća) u dvostrukom značenju:

- Krist ju je poslao svemu ljudskom rodu i svi su pozvani biti novi Božji narod;
- od Krista je primila puninu sredstava spasenja: ispunjenje jedanje prave i potpune vjere, cjelovit sakramentalni život i službu svetog Reda u apostolskom nasljedstvu.

usp. KKC, 830-831

»Bože, ti hoćeš da Crkva bude svim narodima sakrament spasenja i da nastavi Kristovo djelo do kraja vjekova. Potakni srca svojih vjernika da osjete hitnost tvoga poziva, založe se za spasenje ljudi te iz svih naroda nastane jedna obitelj i jedan tvoj narod.«

Rimski misal, str. 719

»Crkva je sakrament ili znak i oruđe približavanja dvaju polova: stvaranja i otkupljenja, Boga i čovjeka. Sve poduzima da se uspostavi i ojača to zajedništvo, zahvaćajući u same korijene ljudskog roda – u suodnos zajedništva čovjeka s Bogom kao njegovim Stvoriteljem, Gospodarom i Otkupiteljem.«

Ivan Pavao II.

Sveopći sakrament spasenja

U svom djelovanju Crkva uprisutnjuje otkupiteljsko djelo koje je jednom zauvijek izvršeno, zato da bi cijelo čovječanstvo, sav svemir mogao imati udjela u Kristovu proslavljenom životu kod Oca. Tako Crkva postaje »čudesni sakrament«, »sakrament jedinstva«, »sveopći sakrament spasenja« (usp. LG, 8). To znači da je Crkva od Boga određena za sve ljude, za sav svijet, za sve krajeve i za sva vremena. Crkva treba biti **znak spasenja i milosti**. Njezin opstanak nije zajamčen ljudskim silama ili zaslugama, već darom Božje milosti. To potvrđuje obećanje da nikada neće biti srušena i pobijedena (usp. Mt 16,18), a riječ je o milosti koju Bog daje cijelom čovječanstvu.

Kao »sveopći sakrament spasenja« Crkva u vlastitoj vidljivosti upozorava na **vidljivo** i na **nevidljivo djelovanje Duha Svetoga**, djelovanje koje teži prema potpunom dovršenju Crkve na svršetku vremena. Crkva je »oruđe« kojim djeluje Spasitelj i njegov životvorni Duh. Crkva je svijet koji je »već« pomiren u Bogu i s Bogom, a po njoj kao »oruđu« spasenja »već« sada se ostvaruje utjecaj na čovjeka u svijetu »da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni« (Iv 3,16).

Crkva, vođena ljubavlju i snagom Duha Svetoga, ostvaruje to poslanje tako da – **primjerom života, propovijedanjem i slavljenjem sakramenata** – sve ljude i narode privodi k vjeri, slobodi i Kristovu miru, kako bi postali dionici Kristova otajstva spasenja. Božja riječ je sjeme iz kojega svuda u svijetu trebaju izrasti domaće, odnosno mjesne Crkve koje, u jedinstvu s cijelom Crkvom, pridonose rastu i zajedništvu sveopće Crkve.

Crkva hrvatskih mučenika (Udbina)

»Promatrajući univerzalnost Crkve iznutra, vidimo da postoji odnos između opće Crkve i takozvanih partikularnih Crkava. Kada kažemo partikularna Crkva, ne mislimo na neki separatizam i bijeg od zajedništva. Riječ je o činjenici da postoji Crkva u jednom kraju, koja upriputnjuje opću Crkvu zakonitim i aktivnim prinošenjem euharistije a predsjedda joj biskup te mjesne Crkve. Ta partikularna Crkva nema tek dio dobata sveopće Crkve, nego sva dobra, sve dotle dok se hrani sa stola Kristove riječi i njegova tijela, dok je u njoj prisutan isti Krist Gospodin, koji ju okuplja i vodi po nositeljima ministerijalnog svećenštva. To su dakle Crkve u jednoj biskupiji na čelu s biskupom, koji je u kanonskom zajedništvu s papom, te Crkve na jednom području, narodu ili državi.«

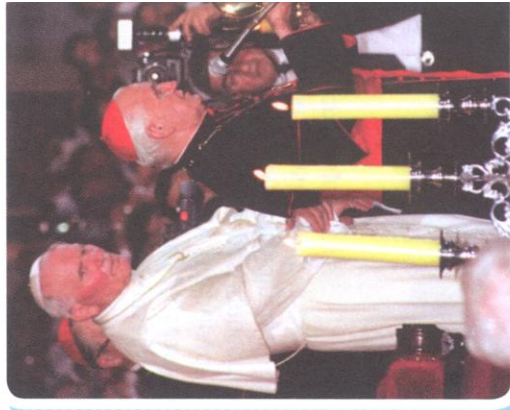
Mato Miloš

Mjesne zajednice vjernika koje su povezane sa svojim biskupom, zaredenim u apostolskom nasljedstvu, također su katoličke. Iako su ograničene na konkretno mjesto i prostor, ipak su katoličke, zato što su oblikovane po liku sveopće Crkve i zato što su u zajedništvu s Rimskom crkvom. Jedno od njihovih zajedničkih obilježja jest i sedam sakramenata. Katolicitet je, potom, i u dubokoj vezi s apostolstvom Crkve. Crkva je apostolska, jer je utemeljena na apostolima i njihovim nasljednicima na čelu sa sv. Petrom.

Obnova ranjenoga zajedništva u Crkvi

Jedna Kristova Crkva živi u mnoštvu Crkava koje su obilježene različitim duhovnim i kulturnim bogatstvima. Međutim, sa žalošću spominjemo brojne podjele među kršćanima, potaknute prije svega grijehom, zatim psihološkim, socijalnim, političkim i kulturnim uvjetovanostima te teološkim razilaženjima. Tijekom vjekova bilo je mnogih razdora u crkvenoj zajednici, do kojih su dovodile različite povijesne okolnosti. Nekada je to bilo iz želje da se vjerske istine prikažu suvremenicima na razumljiv način, pa je u traženju pravih izričaja došlo i do krivog učenja. Zbog toga vjernici u nekim krajevima već u prvim stoljećima nisu prihvatili dio katoličkoga vjerovanja i prekinuli su svoju vezu s Rimskom crkvom. Tako su nastale neovisne crkvene zajednice. Pravi razlog pojave razdora u povijesti crkve je zapravo grijeh koji ruši jedinstvo te uzrokuje podjele koje i danas postoje u svijetu. **Kršćani** su, naime, i danas **podijeljeni**, te se prepoznaju npr. kao katolici, pravoslavni, protestanti, anglikanci.

No, **Duh Sveti** kroz povijesna razdoblja Crkvu neprestano obnavlja kako bi ostala vjerna Kristovoj riječi i svome poslanju. »Trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira! Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste i pozvani na jednu nadu svog poziva! Jedan Gospodin! Jedna vjera!

Prvi posjet Ivana Pavla II. Hrvatskoj, Zagreb, 10. 9. 1994.

»Biti dijelom apostolske Crkve znači biti svjestan da je naša vjera usidrena u navještaj i svjedočenje samih Isusovih apostola – ona je ondje usidrena, dug je lanac koji se proteže od tamo; i stoga osjećati se uvijek pozvanima, osjećati se poslanima, u zajedništvu s nasljednicima apostola, naviještati, srcem punim radosti, Krista i njegovu ljubav čitavom čovječanstvu.«

papa Franjo

ekumenizam (grč. *oikouménē*
– nastanjen prostor, naseljena
zemlja), pokret među kršćani-
ma različitih crkvenih pripad-
nosti koji teži za postignućem
pravoga vidljivog jedinstva
svih kršćanskih Crkava i
crkvenih zajednica.

apostol (grč. *apóstolos* – poslan,
poslanik), Dvanaestorica
Isusovih učenika, poslani
naviještati evanđelje.

apostolsko nasljedstvo
(lat. *successio* – slijed, nasljed-
stvo), neprekinuti slijed
apostolske službe po biskupi-
ma sve do danas.

Jedan krst! Jedan Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima!«
(Ef 4,3-6). Duh Sveti potiče kršćane da traže **put k jedinstvu i pomire-
nju**. Taj put zove se **ekumenizam**. »Katoličkoj« naravi Crkve pripada
autentičan ekumenski duh, onakav kakav je zacrtao Drugi vatikanski
koncil. Njegova je zadaća nastojanje oko zajedničkog razumijevanja
Kristova evanđelja, ostvarenje vidljivog jedinstva Kristove Crkve.

Izvor jedinstva Crkve

Krist je osnovao jednu Crkvu i on, zasigurno, želi potpuno i vidljivo
jedinstvo što je izrazio u svojoj posljednjoj velikosvećeničkoj molitvi:
»Ne molim samo za ove nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati
u mene: da svi budu jedno kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i
oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao. I slavu koju si
ti dao meni ja dadoh njima: da budu jedno kao što smo mi jedno – ja u
njima i ti u meni, da tako budu savršeno jedno da svijet upozna da si
me ti poslao i ljubio njih kao što si mene ljubio« (Iv 17,20-23).

Počelo i izvor jedinstva Crkve je vjera u Presveto Trojstvo. Kao što je
jedan Bog u tri osobe, tako je i jedan narod Božji, **jedna Crkva**, u svim
narodima svijeta: »Jer jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga
i ljudi, čovjek – Krist Isus, koji sebe samoga daje kao otkup za sve«
(1 Tim 2,5-6). Jedinstvo Crkve otkrivamo i u njezinu Utemeljitelju, Isu-
su Kristu, koji je svojim križem sve ljude pomirio s Bogom i koji je, po
Duhu Svetom, tvorac čudesnog zajedništva vjernika.

Veze jedinstva Crkve

Osim ovog jedinstva u duhovnom smislu, jedinstvo zemaljske Crkve
treba biti osigurano i **vidljivim vezama**. Prva vidljiva veza je **ispovijeda-
nje i prenošenje cjelovite vjere** primljene od apostola. Kristova Crkva
je sagrađena na temelju svjedoka koje je sam Krist izabrao i poslao da
upravljaju, poučavaju i posvećuju narod Božji. Druga veza jedinstva je
vlast koja potječe izravno od apostola temeljem **apostolskog nasljedstva**,
a koju vrše apostoli i njihovi nasljednici s Petrovim nasljednikom kao
glavom (usp. UR, 2). **Kristova Crkva nosi u sebi obilježja univerzalno-
sti, svetosti i jedinstva**. Crkva koja naučava sve što je Isus zapovjedio
(usp. Mt 28,20), koja je sagrađena na Petru-Stijeni (usp. Mt 16,18), jest
»stup i uporište istine« (1 Tim 3,15). Slijedeća veza jedinstva je zajedničko
slavljenje bogoštovlja, nadasve sakramenata (usp. KKC, 815). Sâm Krist
je otajstvo spasenja. To djelo spasenja očituje se i djelotvorno je u sakra-
mentima Crkve. **Sedam sakramenata** znakovi su i sredstva po kojima
u Crkvi Duh Sveti uprisutnjuje milost Krista, jedinog Spasitelja. Crkva,
dakle, sadrži i prenosi nevidljivu milost koju ona označuje.

»Sva je **Crkva apostolska**
ukoliko je poslana u čitav
svijet; svi članovi Crkve, iako
na različite načine, sudjeluju
u tom poslanju. Kršćanski je
naime poziv po svojoj
prirodi poziv na apostolat.
Apostolatom se naziva 'svaka
djelatnost otajstvenog Tijela'
koje ide za tim 'da kraljev-
stvo Kristovo raširi po svojoj
zemlji.'«

KKC, 863

Sva djelatnost Crkve mora biti upravljena prema zajedništvu svih ljudi u Bogu, prema jedinstvu i preobrazbi svega stvorenoga. Dug je hod prema potrebnom vidljivom jedinstvu u zajedništvu jedne Crkve koju je želio Krist. »Povrh svega ljubav! To je sveza savršenstva« (Kol 3,14).

Sv. Ivan Pavao II. kao poglavar Crkve pozivao je na zauzimanje za jedinstvo svih kršćana. Neumoran je bio u ponavljanju kako kršćani ne bi smjeli biti razjedinjeni. Isticao je kako samo Duhom obnovljena i ujedinjena Crkva može među svima narodima biti uzdignuti znak nade i sigurnosti u trećem tisućljeću. Rekao je kako »ekumenizam uključuje i to da si kršćanske zajednice međusobno pomažu, kako bi u njima bio uistinu prisutan sav sadržaj i svi zahtjevi baštine predane od apostola. Bez toga puno zajedništvo neće nikada biti moguće.«

Isus predaje Petru ključeve (Vatikan)

ZA RAD I RAZMIŠLJANJE

»Doista, kad god jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe. Stoga, tko god jede kruh ili pije čašu Gospodnju nedostojno, bit će krivac tijela i krvi Gospodnje. Neka se dakle svatko ispita pa tada od kruha jede i iz čaše pije. Jer tko jede i pije, sud sebi jede i pije ako ne razlikuje Tijela. Zato su među vama mnogi nejak i nemoćni, i spavaju mnogi.«

1 Kor 11,26-30

»Crkva bi izdala svoju zadaću kad bi se vratila natrag, u višestoljetnu šutnju odnosno polemiku, već kako se događalo, jer je duboko upoznala da je volja Božja da svi budu jedno i da se za ostvarenje toga cilja valja moliti i truditi svim silama, te da svatko mora odgovorno ponijeti svoj odgovarajući dio.«

Ratko Perić

Crkve i crkvene zajednice

»Mnoge se kršćanske zajednice na zemlji nazivaju crkvama. Po katoličkome shvaćanju 'Crkve' su samo one koje imaju apostolsko nasljedstvo i koje su potpuno sačuvalе sakramente Isusa Krista.«

YOUCAT, 82

Prvi i obnovljeni navještaj

»U mnogim dijelovima Europe potreban je prvi navještaj evanđelja: sve je više nekrštenih osoba, bilo zbog sve većeg broja useljenika, pripadnika drugih religija, bilo stoga što djeca rođena u obiteljima kršćanske tradicije nisu primila krštenje, zbog komunističke vlasti ili zbog raširene vjerske ravnodušnosti.

Nadalje, posvuda je potreban navještaj i onima koji su već kršteni. Mnogi suvremeni Europljani misle da znaju što je kršćanstvo, ali ga stvarno ne poznaju. Često ne znaju ni osnovne elemente i pojmove vjere. Mnogi kršteni žive kao da Krista nema: ponavljaju se geste i znakovi vjere, osobito u bogoštovnim činima, ali njih ne prati zbiljsko prihvatanje sadržaja vjere i prijanjanje uz Isusovu osobu. Na mjesto velikih istina vjere kod mnogih je došao neodređen i nezahtjevan religiozni osjećaj. Šire se različiti oblici agnosticizma i praktičnog ateizma, koji povećavaju raskorak između vjere i života. Neki su se dali zaraziti duhom nekakva imanencijskog humanizma koji im je oslabio vjeru i, nažalost, često ih dovodi do njezina potpunog napuštanja. Svjedoci smo nekakve sekularističke interpretacije kršćanske vjere koja je nagrizla i na koju se nadovezuje duboka kriza savjesti i kršćanskog ćudoređa. Velike vrijednote koje su uvelike nadahnjivale europsku kulturu, odvojene su od evanđelja, zbog čega su izgubile svoju dublju dušu i otvorile put nerijetkim zastranjenjima. 'Kad Sin čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji' (Lk 18,8). Hoće li je naći na tlu ove naše Europe drevne kršćanske tradicije?»

Ivan Pavao II.

PITANJA I ZADACI

1. Što znači da je Crkva »sveopći sakrament spasenja«?
2. Što je ekumenizam?
3. Navedi i objasni veze jedinstva Crkve.
4. Slažete li se s tvrdnjom: »Što se Zapad više odvaja od svojih kršćanskih korijena, to više postaje misijski teren?« Obrazložite svoj odgovor i napišite sastav »Hrvatska – misijska zemlja«.
5. Pročitajte tekst 1 Kor 11,26-30. Zašto sv. Pavao upozorava da se svatko *ispita* prije uzimanja tijela i krvi Kristove?

SAŽETAK

Crkva je narod Božji koji Krist šalje svijetu. Sjedinjena u Kristu snagom Duha Svetoga, Crkva je sakrament jedinstva i spasenja. Nažalost, Crkva je kroz povijest pogođena raznim unutarnjim podjelama koje su najteža rana Kristova tijela.

Kako bi ostala vjerna Kristu i čovjeku, Crkva treba imati sljedeće oznake:

- temeljiti se na Božjoj riječi, tradiciji i vjeri Crkve,
- slaviti znakove spasenja koje je utemeljio Isus Krist i povjerio ih Crkvi,
- čuvati apostolski kontinuitet sa zborom biskupa na čelu s papom.

Promicanje jedinstva odijeljenih kršćana zadaća je ekumenskog pokreta. Taj pokret, osim crkvenoga, prima i društveni karakter. Svrha mu je uspostaviti mir, pravdu, slobodu naroda u ozačaju narodne i međunarodne suradnje.

